

УДК 7.05:069:004

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ В ДИЗАЙНІ ВИСТАВКОВИХ ПРОСТОРІВ

ТВЕРДИЙ Михайло, ХИНЕВИЧ Руслана

Київський національний університет технологій та дизайну, Київ, Україна
fenixoz@ukr.net, h.ruslana.v@gmail.com

У роботі проведено аналіз сучасних тенденцій в дизайні виставкового простору. Надана характеристика основних засобів та інструментів для створення привабливого, ефективного та значущого виставкового середовища.

Ключові слова: *виставковий простір, інтерактивність, цифрові технології, інклюзивність.*

ВСТУП

У сучасному світі виставкові простори відіграють важливу роль у комунікації між брендами, митцями та аудиторією. Вони слугують не лише платформою для презентації продуктів, ідей чи мистецьких творів, а й створюють унікальний досвід для відвідувачів. Завдяки швидкому розвитку технологій та зміні підходів до організації простору, дизайн виставок еволюціонує, стаючи більш інтерактивним, адаптивним та емоційно насиченим.

ПОСТАНОВКА ЗАВДАННЯ

Метою роботи є дослідження сучасних практик в дизайні виставкових просторів, відображення основних тенденцій, технологій та підходів, що використовуються для створення ефективних композицій та визначають майбутнє галузі.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ ТА ЇХ ОБГОВОРЕННЯ

Сучасні практики в дизайні виставкових просторів орієнтовані на використання цифрових технологій, екологічних матеріалів, гнучких рішень та мультимедійних елементів. Вони дозволяють не лише демонструвати експонати, а й занурювати відвідувачів у захопливий світ візуальних, тактильних і звукових вражень. Такі підходи сприяють створенню нових форматів взаємодії, забезпечуючи більш глибоке сприйняття контенту та підвищуючи залученість аудиторії [4].

Сучасні виставкові простори все частіше використовують цифрові технології для покращення взаємодії з відвідувачами та створення глибшого занурення в експозицію. Такі пристрої, як інтерактивні екрани, сенсорні панелі дозволяють відвідувачам отримувати додаткову інформацію про експонати, переглядати відеоматеріали, 3D-моделі чи анімації. Вони можуть бути інтегровані в стіни, підлогу або окремі експонати, реагуючи на дотики чи рух. Доповнена реальність (AR) дозволяє накладати цифрові елементи на реальне середовище за допомогою смартфонів, планшетів чи AR-окулярів. Це дає

змогу, наприклад, «оживляти» картини, відтворювати історичні події чи показувати внутрішню будову експонатів. Віртуальна реальність (VR) створює повністю цифровий простір, у якому відвідувач може переміщатися та взаємодіяти з об'єктами. Це особливо актуально для історичних, наукових або футуристичних виставок, де необхідно створити повноцінне занурення [4].

Використання ігрових механік, таких як інтерактивні квести, завдання чи віртуальні винагороди, стимулює відвідувачів взаємодіяти з експозицією активніше. Це особливо ефективно в освітніх виставках, дитячих музеях або експозиціях, орієнтованих на молодіжну аудиторію [3].

Сучасний дизайн виставкових просторів вимагає високої адаптивності, оскільки експозиції часто змінюються, а аудиторія має різні очікування та потреби. Гнучкість і модульність дозволяють створювати простір, який може легко трансформуватися, відповідати концепції нових виставок та забезпечувати зручність для відвідувачів. Серед основних засобів, що це забезпечують, можна виділити модульні конструкції та трансформовані елементи, зонування та багаторівневність [1].

Сьогодні виставковий простір слугує платформою для створення емоційного зв'язку з відвідувачами. Сучасні дизайнери активно використовують принципи емоційного дизайну та сторітелінгу, щоб зробити експозиції більш захопливими, незабутніми та такими, що викликають глибокі емоції. Створення відчуттів та переживань у відвідувачів досягається рядом факторів. Колірна гама та освітлення можуть змінювати емоційний стан, матеріали та текстури здатні викликати різні відчуття та занурити у відповідну до контексту атмосферу, звуковий супровід, відео проєкції дозволяють створити ефект присутності. Сторітелінг (розповідь історії) у виставковому просторі допомагає структурувати експозицію так, щоб відвідувачі не просто бачили експонати, а проживали певний наратив. Щоб даний інструмент був ефективним, варто враховувати наявність чіткої сюжетної лінії, наявність героїв та персонажів, різні рівні подачі інформації [5].

У сучасному виставковому дизайні все більше уваги приділяється екологічності та використанню сталих матеріалів. Це пов'язано з необхідністю зменшення впливу на навколишнє середовище, оптимізації витрат на виробництво та монтаж конструкцій, а також створення комфортного та здорового середовища для відвідувачів. Мінімізація відходів та повторне використання елементів, екологічно чисті матеріали (перероблене дерево та пластик, бамбук, льон, коркове покриття, фарба на водній основі), використання LED та натурального освітлення, відновлюваних джерел енергії, живих рослин – все це є принципами та інструментами екологічності. Це сприяє розвитку сучасного відповідального дизайну, який поєднує естетику, функціональність і турботу про природу [2].

Персоналізація та адаптація до потреб аудиторії дозволяють зробити взаємодію з експозицією більш комфортною, інтерактивною та цікавою. Завдяки новітнім технологіям і креативним підходам виставковий простір може враховувати різні вікові, соціальні та культурні особливості відвідувачів. Перед створенням виставкового простору важливо провести аналіз цільової аудиторії, щоб зрозуміти, для кого він призначений. Це дозволяє створити

експозицію, яка буде цікавою та зрозумілою для конкретних груп. Використання кількох рівнів складності інформації, надання відвідувачам вибору мови за допомогою мультимовних аудіогідів або інтерактивних екранів, поєднання тексту, аудіо, відео та візуальних образів для різних типів сприйняття забезпечують гнучкість подання інформації. Важливою сьогодні є адаптація до особливих потреб відвідувачів. Інструментами доступності виставкового простору для людей з інвалідністю є пандуси, ліфти, тактильні доріжки, аудіо описи для людей з порушенням зору, мова жестів та субтитри для відвідувачів із порушенням слуху [3].

Соціальні та мережеві простори відіграють важливу роль у виставковому дизайні, адже вони сприяють інтеграції відвідувачів, залученню аудиторії та формуванню спільноти навколо теми заходу. Сучасний виставковий простір має бути забезпечений місцями для неформального спілкування, знайомств та обміну контактами (loungе-зони, бізнес-куточки). Актуальними є і спеціальні зони, що мотивують відвідувачів створювати контент для соціальних мереж (Instagram-зони, інтерактивні фотозони), хештеги та візуальні елементи для популяризації заходу [1].

ВИСНОВКИ

Сучасний дизайн виставкових просторів є багатограним процесом, що поєднує естетику, технології та функціональність для створення комфортного та ефективного середовища для відвідувачів. В ході дослідження були розглянуті ключові тенденції та принципи, які визначають успішність виставкових просторів у сучасному світі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Абізов В. Особливості дизайну внутрішнього виставкового простору: композиційні прийоми та засоби. 2020. *Технології та дизайн*. № 4(37). https://er.knutt.edu.ua/bitstream/123456789/17013/1/td_2020_N4_04.pdf
2. Банах В. Музейні інновації та інтерактивність у теорії та практиці музейної справи. 2016. *Historical and cultural studies*. Vol.3, P. 1-5
3. Маланюк В. Інноваційні технології в експозиційному дизайні сучасних корпоративних музеїв. 2024. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Вип. 74, том 2. С. 47-53.
4. Северин В. Дизайн виставкових експозицій у сучасній проектно-художній діяльності. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2020. № 1. С. 111-116.
5. Сом-Сердюкова О. Вимоги сучасності до виставкового простору: норвезький досвід. *Вісник Львівської національної академії мистецтв*. 2021. Вип. 46. С. 23-30

TVERDYI M., KHYNEVYCH R.

MODERN PRACTICES IN EXHIBITION SPACE DESIGN

This paper analyzes contemporary trends in exhibition space design. It provides a description of the main tools and techniques used to create an attractive, effective, and meaningful exhibition environment.

Key words: exhibition space, interactivity, digital technologies, inclusivity